

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS – NKWR.431.2.16.2024.TB

Pani
Arleta Szmigielska
Dyrektor

ul. Kościuszki 131
50 – 440 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wrocław, dnia 25 listopada 2024 r.

I. Informacje organizacyjne:

Jednostka kontrolowana: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu

Kierownik jednostki kontrolowanej: Arleta Szmigielska Dyrektor – od dnia 1 października 2023 r. do 28 października 2024 r.

(akta kontroli str. 19)

Zakres kontroli: Działalność jednostki w zakresie szkolenia i kwalifikowania kandydatów do opieki nad dzieckiem w rodzinnej pieczy zastępczej, usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, kierowanie dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz zgodność zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi.

Okres objęty kontrolą: od dnia 1 października 2023 r. do dnia 28 października 2024 r.

Podstawa prawna kontroli: art. 186 ust.1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹;

Plan kontroli Wojewody Dolnośląskiego na II półrocze 2024 r. z dnia 25 czerwca 2024 r.

Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych: 28 października 2024 r. – 15 listopada 2024 r.

Kontrolerzy: 1. Tomasz Borecki, starszy inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 127 z dnia 16 października 2024 r., sygn. PS-NKWR.0030.127.2024.TB;
2. Edyta Kubicka, główny specjalista, upoważnienie nr 128 z dnia 16 października 2024 r., sygn. PS-NKWR.0030.128.2024.TB.

(akta kontroli str. 8 - 9)

¹ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm., dalej zwana „ustawą”

II. Ocena kontrolowanej jednostki:

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną pomimo stwierdzonych uchybień, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny. Możliwą przyczyną wystąpienia stwierdzonych uchybień było nieprzestrzeganie lub niewłaściwa interpretacja obowiązujących przepisów prawa, które nie wpłynęły na ostateczną realizację nałożonych na jednostkę zadań.

III. Ustalenia kontroli:

1. Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do opieki nad dzieckiem w rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu² realizuje zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Wrocławskim na podstawie Zarządzenia Nr 48/2011 Starosty Powiatu Wrocławskiego z dnia 22 września 2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wrocławskiego.

(dowód: akta kontroli str. 77)

Na podstawie informacji pozyskanych od Dyrektora PCPR (zawartej w ankiecie o działalności jednostki) i zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 1 ustawy, w okresie objętym kontrolą organizator rodzinnej pieczy zastępczej prowadził nabór osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W 2023 r. wszystkie działania promujące rodzicielstwo zastępcze prowadzone były przed dniem 1 października 2023 r., tj. przed okresem objętym kontrolą. W 2024 r. prowadzono akcje promujące rodzicielstwo zastępcze dla kandydatów pochodzących z terenu Powiatu Wrocławskiego poprzez: rozdysponowanie materiałów reklamowych, ulotek i plakatów w siedzibie PCPR, Starostwa Powiatowego we Wrocławiu, w miejscowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej; zamieszczenie informacji na stronie internetowej Centrum, podczas cyklicznej akcji medycznej pt.: „Biała Niedziela” w Powiecie Wrocławskim (1 września 2024 r. w Siechnicach, 8 września 2024 r. w Kobierzycach, 29 października 2024 r. w Jordanowie Śląskim); publikację artykułów: na stronie internetowej Powiatu Wrocławskiego (26 stycznia, 1 marca, 11 kwietnia,

² Dalej zwane „PCPR”, „Centrum” lub Organizatorem”

3 czerwca), w prasie lokalnej – Express Wrocławski (9 lutego, 8 marca, 18 kwietnia), na stronie Facebook Powiatu Wrocławskiego (6 marca); organizację Pikniku Rodzinnego dla Pieczy Zastępczej w dniu 8 czerwca 2024 r. Dodatkowo pismem z dnia 20 lutego 2024 r. kierowanym do Ośrodka Adopcyjnego Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej i Archidiecezjalnego Ośrodka Adopcyjnego we Wrocławiu zwrócono się z prośbą o wsparcie w poszukiwaniu kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci z nieuregulowaną sytuacją prawną.

(dowód: akta kontroli str. 29)

Realizując obowiązek wynikający z art. 76 ust. 4 pkt 3 ustawy Centrum organizowało szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka na podstawie Programu RODZINA zatwierdzonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej decyzją nr 17/2023/RZ z dnia 21 listopada 2023 r. Dodatkowo PCPR zawarł umowę licencyjną w dniu 21 listopada 2023 r. ze Stowarzyszeniem Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro Familia” w sprawie możliwości korzystania z ww. Programu. Jego trenerami byli: psycholog i pedagog zatrudnieni w Centrum. W okresie objętym kontrolą przeszkolono na rodzinę zastępczą niezawodową 20 osób, z tego 5 kandydatów złożyło stosowny wniosek, a pozostali zostali skierowani na szkolenie na mocy postanowienia sądu lub na jego wniosek.

(dowód: akta kontroli str. 19-20, 28-29, 46-54)

Centrum zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy prowadziło nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej i prowadzenie rodzinnego domu dziecka. W związku z opiniowaniem kandydatów zgłaszających gotowość do stanowienia rodziny zastępczej na wniosek własny lub sądu rodzinnego, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nawiązywał kontakt telefoniczny z kandydatami w celu ustalenia terminu spotkania w ich miejscu zamieszkania, aby dokonać analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej. W spotkaniu tym uczestniczyli również psycholog (przeprowadzał badanie psychologiczne w zakresie predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej) i pedagog (sporządzał wywiad pedagogiczny). Podczas wizyty w środowisku kandydatów koordynator rodzinnej pieczy zastępczej kompletował także wymaganą ustawowo dokumentację, tj.: potwierdzającą niekaralność kandydatów (zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego), ich sytuację osobistą (stan cywilny, np.: akt małżeństwa, wyrok rozwodowy), bytową (np.: akt własności nieruchomości, umowę najmu mieszkania/domu), sytuację materialno - zawodową (zaświadczenie o zatrudnieniu, wysokości wynagrodzenia), sytuację zdrowotną (zaświadczenie od lekarza

podstawowej opieki zdrowotnej). W sytuacji gdy kandydaci nie posiadali dokumentów podczas spotkania proszono o ich dostarczenie do Centrum. Podczas wizyty w środowisku koordynator rodzinnej pieczy zastępczej przyjmował także od kandydatów oświadczenia dotyczące rękojmi należytego sprawowania pieczy zastępczej, braku ingerencji sądu we władzę rodzicielską, niekaralności za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe, wypełniania obowiązku alimentacyjnego (jeżeli taki obowiązek wynikał z tytułu egzekucyjnego), zdolności do czynności prawnych, zdolności do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, przebywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zapewnienia dziecku odpowiednich warunków bytowych i mieszkaniowych umożliwiających zaspakajanie jego indywidualnych potrzeb. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej występował równocześnie do właściwych ośrodków pomocy społecznej oraz komisariatów Policji z prośbą o przesłanie opinii na temat kandydatów. Osoby aspirujące do bycia rodziną zastępczą weryfikowano także w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Po zgromadzeniu wszystkich ww. dokumentów koordynator rodzinnej pieczy zastępczej wystawiał „Opinię organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na temat kandydatów”, której elementami składowymi były opinia psychologiczna o predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinia pedagogiczna. Na podstawie ww. Opinii koordynator rodzinnej pieczy zastępczej sporządzał wstępną kwalifikację kandydatów, którą przekazywał zainteresowanym.

(dowód: akta kontroli str. 36, 55-60)

Dokonana w trakcie kontroli analiza dokumentacji 10 kandydatów zainteresowanych pełnieniem funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzeniem rodzinnego domu dziecka pozwoliła stwierdzić, że w stosunku do tych osób dokonano we wszystkich przypadkach pozytywnej wstępnej kwalifikacji. Sporządzono ją pisemnie w formie papierowej, dokument zawierał m.in. datę i wskazanie czy ocena jest pozytywna czy negatywna. Kandydatów zaznajamiano z nią w wysyłanej do nich korespondencji.

Oceniając terminowość dokonania wstępnej kwalifikacji stwierdzono, że wśród 10 kandydatów tylko w przypadku 2 osób (małżeństwo) nie zachowano terminu i przeprowadzono ją w czasie dłuższym niż miesiąc od daty złożenia wniosku. Na tę okoliczność Dyrektor Centrum złożył wyjaśnienia, poparte stosowną dokumentacją, z których wynikało, że sytuacja ta spowodowana była m.in. wątpliwościami jakie zaczęły się pojawiać u kandydatów oraz ich niepewną sytuacją materialno – bytową. Pozostałym osobom

zgodnie z art. 43 ust. 5 pkt 1 ustawy, wstępną kwalifikację sporządzono w terminie miesiąca od złożenia wniosku (3 osoby) lub po wpłynięciu postanowienia sądu o ustanowieniu rodziny zastępczej niezawodowej, ewentualnie z jego wniosku. Zgromadzona w teczkach ocenionych pozytywnie kandydatów dokumentacja pozwoliła także na stwierdzenie, że spełniony został wymóg art. 42 ust. 1 - 3 ustawy. W ich aktach były zaświadczenia, oświadczenia, opinie potwierdzające wymagania formalne, na podstawie których dokonywano analizy ich sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej. Do dokumentacji dołączona była także opinia o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy, sporządzona przez psychologa zatrudnionego u Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 1 ustawy, kandydaci powinni dawać rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej. Podczas czynności kontrolnych ustalono, że we wszystkich przypadkach warunek ten był weryfikowany na podstawie pisemnego oświadczenia składanego przez samych kandydatów, tylko w jednym przypadku przedstawiono opinię z zakładu pracy. W przyszłości należy obligować kandydatów do pełnienia rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka do udokumentowania dawania rękojmi poprzez np. dostarczenie opinii o funkcjonowaniu rodziny sporządzone przez niezależne podmioty tj.: zakłady pracy, sąsiadów, organizacje pozarządowe współpracujące z rodziną, dzielnicowego, przedstawiciela związku wyznaniowego.

(dowód: akta kontroli str. 19-20, 46-72)

Zgodnie z art. 43 ust. 7 ustawy, Organizator na wniosek kandydata, który otrzymał pozytywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka kieruje go na szkolenie, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy. W analizowanych przypadkach 5 osób zostało skierowanych na szkolenie na podstawie wniosku (tego samego na podstawie, którego rozpoczęto wstępną kwalifikację), a kolejnych 5 z inicjatywy sądu. Natomiast w żadnym z ww. przypadków kandydaci nie składali odrębnych wniosków na szkolenie, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy, po otrzymaniu pozytywnej wstępnej kwalifikacji. Podkreślenia wymaga, że Organizator nie zwrócił na to uwagi, co stanowi uchybienie w świetle art. 43 ust. 7 ustawy. W przyszłości kandydatów, którzy otrzymali pozytywną wstępną kwalifikację należy kierować na ww. szkolenie na podstawie odrębnego wniosku. Zgodnie z regulacją ustawową zawartą w art. 43 ust. 8 ustawy, Organizator wszystkim osobom, które pozytywnie

zakwalifikował do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka winien zorganizować rzeczone szkolenie w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia przez kandydata przedmiotowego wniosku. Organizator tego obowiązku dopełnił, wyjątek stanowi małżeństwo, o którym wspomniano w części dotyczącej wstępnej kwalifikacji. Ponadto, jedna osoba złożyła oświadczenie, że nie może uczestniczyć w szkoleniu w wyznaczonym przez Organizatora terminie. Osobom, które je ukończyły Organizator wydał świadectwo jego ukończenia.

(dowód: akta kontroli str. 62)

Na dzień kontroli tylko 2 osoby, które ukończyły szkolenie złożyły w dniu 9 sierpnia 2024 r. wnioski o wydanie zaświadczeń kwalifikacyjnych i otrzymały je w dniu 13 sierpnia 2024 r. Zaświadczenia kwalifikacyjne potwierdzały ukończenie szkolenia, spełnienie przez kandydatów warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 - 3 ustawy oraz posiadania predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej. Dokumenty zostały wydane na druku zgodnym ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 19 września 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2052).

(dowód: akta kontroli str. 29, 62, 73-74)

Pani Arleta Szmigielska jako Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu posiadała upoważnienia Starosty Wrocławskiego do prowadzenia rejestru, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy (uchylonego na dzień kontroli), tj. rejestru danych o osobach pełniących oraz zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Zgodnie z art. 46 ust. 4 ustawy (uchylony na dzień kontroli), przedmiotowe Rejestry były przekazywane do właściwych sądów (2 razy w roku). Zawierały one wszystkie wymagane dane. Zgodnie z art. 34 ust. 1 i 7 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 2140), do upływu 3 miesięcy od dnia wskazanego w obwieszczeniu ministra do spraw rodziny, starosta prowadzi ww. rejestry na zasadach dotychczasowych, tj. określonych pierwotnie w art. 46 ustawy. Zauważyć należy, że w świetle ww. obwieszczenia z dnia 2 października 2024 r. termin ten biegnie od 15 października 2024 r.

Na pierwszy i ostatni dzień okresu objętego kontrolą, tj. na 1 października 2023 r. i na 28 października 2024 r. liczba rodzin zastępczych oraz ilość umieszczonych w nich dzieci kształtowała się następująco:

	r.z. spokrewnione/ liczba dzieci	r.z. niezawodowe/ liczba dzieci	r.z. zawodowe/ liczba dzieci	r.z. zawodowe -pogotowie opiekuńcze	r.z. zawodowe specjalistyczne	rdd/ liczba dzieci
Październik 2023 r.	103/ 124	55/ 74	4/ 11	1/ 1	1/ 3	6/ 35
Październik 2024 r.	102/ 133	66/ 80	3/ 10	1/ 3	1/ 3	5/ 31

(dowód: akta kontroli str. 21, 31-32, 75-76)

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 12 ustawy, Centrum prowadziło działalność diagnostyczno – konsultacyjną oraz szkolenia i wsparcie psychologiczno - pedagogiczne dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.

Działalność diagnostyczno – konsultacyjna dotyczyła głównie pozyskiwania, szkolenia i kwalifikowania osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W jej ramach, jak wcześniej wspomniano, promowano rodzicielstwo zastępcze, opiniowano kandydatów zgłaszających gotowość do stanowienia rodziny zastępczej na wniosek własny (analiza sytuacji osobistej, rodzinnej, badania psychologiczne i pedagogiczne), zorganizowano szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej (w 2024 r. dwie edycje, na przełomie listopada i grudnia 2024 r. zaplanowano trzecią edycję).

Natomiast szkolenia i wsparcie psychologiczno - pedagogiczne dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą realizowano m.in. poprzez zapewnienie dostępu do grup wsparcia dla rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych oraz oddzielnie dla zawodowych form pieczy zastępczej. Dodatkowo umożliwiano skorzystanie z poradnictwa prawnego – dyżur radcy prawnego w każdy czwartek tygodnia – 2 godziny.

Organizacja szkoleń:

W dniach 26 – 27 października 2023 r. rodziny zastępcze zawodowe i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka funkcjonujące na terenie Powiatu Wrocławskiego wzięły udział w szkoleniu: „Odporność psychiczna w życiu i w pracy – jak wzmacniać. Jak radzić sobie ze stresem?” - zorganizowanym przez PCPR. Przedmiotem szkolenia prowadzonego przez psychologa i psychoterapeutę, było poznanie skutecznych sposobów na zbudowanie odporności psychicznej, aby lepiej radzić sobie z trudnymi emocjami i sytuacjami, poprzez zgłębienie wiedzy na temat:

- istoty odporności psychicznej i jej wpływu na życie,
- zasad podnoszących samoocenę i motywację,
- mechanizmów powstawania stresu i budowania zasobów wewnętrznych,

- metod i narzędzi budowania odporności psychicznej,
- sposobów radzenia sobie z trudnymi emocjami i sytuacjami.

W dniach 16 – 17 maja 2024 r. rodziny zastępcze zawodowe i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka z terenu Powiatu Wrocławskiego uczestniczyły w szkoleniu: „Rozwój psychoseksualny dzieci i młodzieży” zorganizowanym przez PCPR. Warsztatowa część szkolenia pozwoliła doświadczyć sposobów rozmów z dzieckiem na temat edukacji seksualnej. Dodatkowo w trakcie spotkania umożliwiono wymianę doświadczeń oraz podzielenie się trudnościami w codziennej opiece i wychowaniu dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

W dniach 3 – 4 października 2024 r. – ww. wzięli udział w szkoleniu: „Szczęśliwy rodzic to szczęśliwe dziecko. Jak zadbać o siebie?”. Przedmiotem szkolenia prowadzonego przez głównego specjalistę – pedagoga zatrudnionego w Centrum było poznanie sposobów na radzenie sobie z trudnymi emocjami i sytuacjami, poprzez zgłębienie wiedzy na temat mechanizmów powstawania stresu i budowania zasobów wewnętrznych oraz metod i narzędzi podnoszących odporność psychiczną.

Ponadto, w toku czynności kontrolnych ustalono, że osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą na terenie Powiatu Wrocławskiego na przestrzeni między X – XII 2023 r. skorzystały z następujących form wsparcia:

- psychologicznego – 3 spotkania,
- pedagogicznego – 13 spotkań,
- prawnego w zakresie prawa rodzinnego (m.in. pomoc w pisaniu wniosków o alimenty czy pozbawienie władzy rodzicielskiej) – 14 porad.

W 2024 r. powyższe wsparcie kształtowało się następująco:

- psychologiczne – 26 spotkań,
- pedagogiczne – 33 spotkania,
- porady prawne – 50 porad.

(dowód: akta kontroli str. 19, 30-31, 78-110)

2. Usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków.

Zakres kontroli obejmował także udzielanie pomocy usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej, o której mowa w art. 140 i art. 180 pkt 13 lit. b ustawy. W okresie objętym kontrolą 3 wychowanków pieczy zastępczej ukończyło 18. rok życia i wystąpiło z wnioskiem w sprawie przyznania pomocy na kontynuowanie nauki. W związku z powyższym Centrum wszczęło i przeprowadziło postępowania administracyjne w przedmiotowych sprawach.

Poza tym, w okresie objętym kontrolą wszczęto postępowania o przyznanie pomocy wychowankom pieczy zastępczej, którzy przed okresem objętym kontrolą ukończyli 18. r.ż., a w okresie objętym kontrolą zwrócili się z wnioskiem o pomoc. W związku z tym, w tych przypadkach PCPR wszczął i przeprowadził: 6 postępowań administracyjnych w sprawie przyznania pomocy na usamodzielnienie, 24 na kontynuowanie nauki (i 3 postępowania uchylające tę pomoc finansową) oraz 5 postępowań w sprawie pomocy na zagospodarowanie. Część wydanych decyzji w sprawie udzielonej pomocy wymagała zmian w zakresie przyznanych kwot, ze względu na zmianę przepisów. W tej sytuacji PCPR wszczywał postępowanie administracyjne z urzędu. Na podstawie losowo wybranych akt spośród wyżej wymienionych postępowań administracyjnych, dokonano oceny ich prawidłowości i legalności oraz stwierdzono, co następuje:

- 1) Wszystkie badane postępowania administracyjne w sprawie przyznania pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie zostały wszczęte na wniosek strony, będącej pełnoletnim usamodzielnianym wychowankiem pieczy zastępczej.
- 2) W aktach badanych postępowań administracyjnych stwierdzono dokumenty, na podstawie których możliwe było ustalenie: okresu pobytu osoby usamodzielnianej w pieczy zastępczej, adresu zamieszkania, celu wydatkowania przyznanych środków, numeru rachunku bankowego, typu szkoły gdzie jest kontynuowana nauka. Dodatkowo, w aktach zgromadzono indywidualne programy usamodzielnienia oraz dokumenty wskazujące opiekuna procesu usamodzielnienia.
- 3) U wszystkich usamodzielnianych opiekun usamodzielnienia został wyznaczony w terminie ustawowym, tj. co najmniej 12 m - cy przed osiągnięciem przez nich pełnoletności (art. 145 ust. 2 ustawy) i również dotrzymano terminu, o którym mowa w art. 145 ust. 4 ustawy, dotyczącego opracowania indywidualnego programu usamodzielnienia³, tj. co najmniej miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności przez osoby usamodzielniane. Powyższe dokumenty, tj. IPU i jego modyfikacje oraz wyznaczenie opiekuna usamodzielnienia były każdorazowo akceptowane przez dyrektora PCPR.
- 4) Decyzje dotyczące przyznanej pomocy zawierały: datę ich wydania, oznaczenie organu, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie prawne i faktyczne, pouczenie o możliwości odwołania się od decyzji. Decyzje wydawane były przez osoby upoważnione przez Starostę oraz skutecznie doręczone. Wszystkie decyzje na kontynuowanie nauki wydawane były na czas nauki, nie dłużej niż do 25. roku życia, w kwotach zgodnych

³ Dalej zwanego „IPU”

z ustawą i ze wskazaniem jednostki oświatowej, w której kontynuowana była nauka.

5) Większość badanych postępowań zakończono terminowo wydaną decyzją, w okresie 1 miesiąca od dnia złożenia wniosku, w kwotach obowiązujących w okresie objętym kontrolą oraz zgodnych z czasem pobytu wnioskodawcy w pieczy zastępczej. Wyjątek stanowią przypadki, gdzie poinformowano wnioskodawcę o wydłużeniu terminu załatwienia sprawy, z powodu brakujących i niedostarczonych przez podopiecznych wymaganych dokumentów.

6) W okresie objętym kontrolą osobom, które zakończyły realizację indywidualnego programu usamodzielnienia, sporządzono ocenę końcową procesu usamodzielnienia.

Zgodnie z art. 140 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy, osobie opuszczającej po osiągnięciu pełnoletności rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka lub placówkę opiekuńczo - wychowawczą udziela się, na jej wniosek, pomocy w uzyskaniu: odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia oraz zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną. W okresie od 1 października 2023 r. do dnia kontroli wychowankom podmiotów pieczy zastępczej zapewniono pomoc:

- w poprawie warunków mieszkaniowych – 5 osób,
- w uzyskaniu zatrudnienia – 6 osób,
- prawną (5 osób) i psychologiczną (6 osób).

(dowód: akta kontroli str. 38-45, 111-125)

3. Kierowanie dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Na terenie Powiatu Wrocławskiego funkcjonują 3 publiczne placówki opiekuńczo - wychowawcze (2 typu socjalizacyjnego i 1 typu interwencyjnego), zlokalizowane w Kątach Wrocławskich. W sumie Powiat zabezpiecza i dysponuje w ww. placówkach 35 miejscami. W okresie objętym kontrolą PCPR wydał do nich 49 skierowań na podstawie orzeczeń sądowych. Wszystkie skierowania zawierały następujące dane i informacje: oznaczenie jednostki wydającej skierowanie (Powiat Wrocławski), datę skierowania, nazwę placówki opiekuńczo - wychowawczej, do której kierowane jest dziecko, imię i nazwisko dziecka oraz datę jego urodzenia, podstawę prawną skierowania wraz z uzasadnieniem oraz sygnaturę postanowienia sądowego w sprawie. Wszystkie skierowania podpisano przez osobę upoważnioną przez Starostę Wrocławskiego. Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej⁴, każdorazowo przed wydaniem skierowania do placówki opiekuńczo - wychowawczej

⁴(Dz. U. Nr 292, poz. 1720 z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem”.

zasięgnięto opinii jej dyrektora o możliwości umieszczenia dziecka w rzeczonym podmiocie pieczy zastępczej. Na dzień kontroli, spośród skierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieci, tylko jedno nie miało ukończonego 10. rok życia. Jego umieszczenie w placówce opiekuńczo - wychowawczej nastąpiło w trybie art. 95 ust. 2 ustawy, ze starszym rodzeństwem i jednocześnie było zgodne z postanowieniem sądowym.

Na podstawie przedłożonej w trakcie kontroli dokumentacji dotyczącej kierowania dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej można było stwierdzić jakie dokumenty przekazywano wraz ze skierowaniem dziecka do placówki opiekuńczo - wychowawczej, o których mowa w § 8 rozporządzenia. Ich wykaz był odnotowywany w treści skierowania, a w niektórych była tylko informacja, że dokumenty dziecka zostaną dostarczone niezwłocznie. O skierowaniu i umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej PCPR niezwłocznie informował właściwy sąd, zgodnie z § 7 rozporządzenia.

Dyrektor Centrum oświadczył, że na dzień 28 października 2024 r. Powiat Wrocławski miał podpisane porozumienia w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków z 23 jednostkami: Miastem Wrocławiem, Wałbrzychem, Warszawą oraz Powiatami: Ząbkowickim, Średzkim, Oleśnickim, Kępińskim, Strzelińskim, Olsztyńskim, Brzeskim, Sieradzkim, Świdnickim, Kłodzkim, Gdańskim, Tczewskim, Lubaczowskim, Trzebnickim, Opoczyńskim, Oławskim, Tomaszowskim, Lubińskim, Namysłowskim, Zgorzeleckim.

Powyższe porozumienia dotyczyły tylko rodzinnej pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą do placówek opiekuńczo – wychowawczych zostały skierowane dzieci cudzoziemskie:

- dwoje dzieci pochodzenia somalijskiego w dniu 5 lipca 2024 r. o godz. 21:37 zostało doprowadzonych przez Straż Graniczną do placówki opiekuńczo – wychowawczej w Kątach Wrocławskich na podstawie postanowienia sądowego (na dzień kontroli byli w ewidencji placówki),
- rodzeństwo pochodzenia ukraińskiego w dniu 3 stycznia 2024 r. o godz. 18:45 zostało dowiezionego do placówki opiekuńczo - wychowawczej w Kątach Wrocławskich przez Policjantów Komisariatu Kolejowego Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu. W dniu 5 stycznia 2024 r. dzieci zostały wydane ojcu,
- w dniu 6 kwietnia 2024 r. małoletni obywatel Erytrei został przywieziony przez funkcjonariuszy Straży Granicznej z Legnicy i zabezpieczony w placówce opiekuńczo – wychowawczej w Kątach Wrocławskich. W dniu 8 kwietnia 2024 r. dziecko

to zostało odebrane przez Straż Graniczną z Legnicy i przewiezione do Oddziału Straży Granicznej w Lesznowoli.

Dzieci cudzoziemskie zabezpieczane były w trybie interwencyjnym, a o fakcie ich przyjęcia Centrum zostało powiadomione przez Powiatowe Centrum Usług Społecznych w Kątach Wrocławskich, tj. jednostkę obsługującą placówki opiekuńczo – wychowawcze w Kątach Wrocławskich.

W przypadku dzieci pochodzenia somalijskiego, pismami z dnia 8 lipca 2024 r. i 4 października 2024 r., Centrum wystąpiło do właściwego sądu rodzinnego o stosowną dokumentację, tj.: potwierdzającą tożsamość dziecka, uprawniającą je do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o stanie zdrowia dziecka, dotyczącą podróży dziecka i okolicznościach jego pobytu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o rodzicach dziecka.

Ponadto, na dzień rozpoczęcia czynności kontrolnych PCPR miał 10 niezrealizowanych postanowień sądu dotyczących umieszczenia 18 dzieci w pieczy zastępczej. We wszystkich przypadkach prowadzono działania w celu realizacji ww. postanowień, m.in. współpracowano z gminami pochodzenia dzieci i właściwymi sądami. Ponadto, monitowano sytuację dzieci oczekujących na umieszczenie w podmiotach pieczy zastępczej.

(dowód: akta kontroli str. 32-35, 126-137)

4. Zgodność zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi.

W okresie objętym kontrolą w Centrum zatrudnionych było 16 osób na stanowiskach koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, z czego 6 zakończyło pracę w rzeczonym czasie. Wszyscy koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej spełniali wymagania w zakresie wykształcenia określone w art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy, poza 1 pracownikiem, który w momencie rozpoczęcia zatrudnienia nie posiadał rocznego doświadczenia w pracy z dzieckiem i rodziną (dotyczy sytuacji wymaganej art. 78 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy). Powyższe stanowi nieprawidłowość. Osoba ta w okresie zatrudnienia nabyła wymagane doświadczenie. Wobec powyższego odstępuje się od wydania zalecenia pokontrolnego w tym zakresie. Podkreślenia wymaga, że w przyszłości należy całkowicie wyeliminować możliwość ponownego wystąpienia takiej sytuacji. Wszyscy koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zostali zweryfikowani przez Organizatora w zakresie dawania rękojmi należytego sprawowania pieczy zastępczej, o której mowa w art. 78 ust. 1 pkt 6 ustawy oraz złożyły pisemne oświadczenia o braku ingerencji sądu w wykonywanie przez nie władzy rodzicielskiej, braku obowiązku alimentacyjnego wynikającego z tytułu egzekucyjnego oraz o braku skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. Zostały również zweryfikowane w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle

Seksualnym z dostępem ograniczonym. Poza tym w okresie objętym kontrolą zatrudnionych było 2 psychologów, legitymujący się w obu przypadkach wykształceniem wyższym magisterskim, a także posiadającymi 2 – letni staż w pracy w poradnictwie rodzinnym.

(dowód: akta kontroli str. 20, 138-152)

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne:

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu przy ul. Kościuszki 131, nie stwierdzono nieprawidłowości wymagających wydania zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przekazano Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.). Proszę w terminie do dnia 31 grudnia 2024 r. o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Tomasz Borecki

.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

GŁÓWNY SPECJALISTA

Edyta Kubicka

.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Weniacz

..... Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
(kierownik komórki do spraw kontroli)